

(bijdrage ds. J.A. Compagner - dodenherdenking Weert - 4 mei 2013)

Vrijheid spreek je af!

Ik denk dat dat nooit duidelijker kan zijn dan op een dag als vandaag.

68 jaar na dato staan we nog steeds stil bij de absolute verschrikkingen die zich in onze eigen Europese wereld hebben afgespeeld.

We denken aan mensen die hun leven gaven... voor vrijheid!

Voor vrijheid? Ja, maar voor welke vrijheid?

Binnen de nazi-ideologie was ook een begrip van vrijheid. Vrijheid namelijk om wie niet met wat 'eigen' heette overeenkwam als ongedierte uit te roeien. Ook over die vrijheid waren afspraken gemaakt. 'Endlösung', en dat soort woorden kwamen erbij ter sprake.

Vrijheid binnen de grenzen van eigen volk, eigen ras, eigen ideologie.

Het is allemaal al zo lang geleden dat het voor de meesten onder ons echt geschiedenis is. Steeds kleiner is de kring van wie nog bewuste herinneringen heeft.

Laten we oppassen dat daarmee de antenne voor deze unieke en ongehoorde 'ontsporing' van ónze 'beschaving' (ik zet dat woord even tussen aanhalingstekens) niet verdwijnt.

Natuurlijk is de strijd tegen onvrijheid en vóór vrijheid van alle tijden, ook van de onze.

Met nieuwe spanningen en nieuwe uitdagingen.

Met ook weer nieuwe gevaren. Niet alleen vanuit ons vreemde culturen die met steeds meer geavanceerde vormen van geweld ons bedreigen. Maar ook binnen onze eigen cultuur, waar vrijheid zomaar weer iets kan worden binnen de enge kaders van eigen groep, eigen klasse, een eigen religie – noem maar op.

Vrijheid spreek je af.

Met wie?

Is vrijheid nog wel vrijheid als er nog iemand buiten de afspraak valt? Is het dan niet geworden tot een karikatuur van vrijheid, waarvoor juist dat wat meer dan 68 jaar geleden gebeurde ons waarschuwen wil?

Vrijheid spreek je af met de ander, met élke ander!

Met name met de ander die anders is dan jij.

De ander aan wie jij niet voorbij mag zien!

En vrijheid is de vrijheid die je deelt. Over alle grenzen heen.

Grenzen tussen landen en volken, grenzen tussen culturen, tussen klassen, tussen politieke en godsdienstige overtuigingen.

Vrijheid spreek je af.

Hoe vaak kan zo'n heel simpel zinnetje als dit bij nader inzien niet blijken een uiterst gecompliceerd te zijn.

Het haalt je helemaal vandaan uit de platte, vrijblijvende concepten van vrijheid die jij zou kunnen hebben ten koste van de ander.

Vrijheid is een kostbaar goed. Daar konden zij, die daar toen hun leven voor gaven, van meepraten.

Omdat zij dat niet meer kunnen, is het belangrijk dat anderen, wij, er stem aan geven.

En in onze tijd en onze wereld, zoveel jaar na dat, niet weglopen voor wat vrijheid wezenlijk wil zijn.

Het thema van dit jaar stelt ons voor ingrijpende uitdagingen, vandaag!
We zijn aan hen, toen, verplicht die uitdaging aan te gaan.
Want vrijheid... spreek je af!